



Ministerie van Justitie en Veiligheid

Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Datum 28 maart 2025
Ons kenmerk OP 23004/ap
Onderwerp Internetconsultatie Cbb en MR

Telefoon 06 - 10 36 19 78
E-mail audrey.poelaert@ns.nl

Geachte dames en heren,

Namens de N.V. Nederlandse Spoorwegen en alle met haar verbonden dochtervennootschappen (hierna gezamenlijk aan te duiden als “NS”) maken wij hierbij graag gebruik van de gelegenheid om te reageren op de voorliggende concepten Cyberbeveiligingsbesluit (hierna: “Cbb”) en ministeriële regeling voor o.a. de vervoerssector (hierna: “MR”).

Als ‘aanbieder van essentiële diensten’ onder de Wbni zien wij vanzelfsprekend het belang in van deze regelgeving en wij onderschrijven dan ook de aanpak om tot een hoger niveau van cyberbeveiliging te komen. We gaven het echter al eerder aan bij de consultatie op het concept Cyberbeveiligingswet, cruciaal is de risico-gebaseerde aanpak, zodat de regeldruk voor entiteiten die onder het toepassingsbereik komen te vallen, behapbaar blijft.

In dat verband verwijst NS allereerst naar de reacties van VNO-NCW en MKB-Nederland van 21 maart 2025 met kenmerk 25-123277 op het Cbb en met kenmerk 25-123275 op de MR ([bijlage 1](#)). NS was mede betrokken bij het opstellen hiervan en onderschrijft deze reacties volledig; deze kunt u dan ook als hier herhaald en ingelast beschouwen.

In aanvulling hierop hebben wij nog enkele opmerkingen op het Cbb en de MR met suggesties voor aanpassing. Deze treft u aan in [bijlage 2](#).

Vanzelfsprekend is NS graag bereid om deze reactie toe te lichten. Hiervoor kunt u contact opnemen met Audrey Poelaert van de juridische afdeling van NS (zie boven voor de contactgegevens).

Met vriendelijke groet,

Dimitri van Zantvliet
Directeur Cyber Security (CISO)

Bijlagen

1. Reacties VNO-NCW en MKB-Nederland
2. Aanvullend commentaar NS



Ons kenmerk OP 23004/ap

Pagina 2/7

Bijlage 1 - Reacties VNO-NCW en MKB-Nederland

[Reactie VNO-NCW en MKB-Nederland op het concept Cbb](#)

[Reactie VNO-NCW en MKB-Nederland op het concept MR](#)



Bijlage 3 - Aanvullend commentaar NS

Concept Cbb		
Algemeen commentaar concept Cbb		Suggestie
<p>Ook voor bedrijven/organisaties die reeds onder de Wbni vallen, is de tijdslijn voor inwerkingtreding te kort. Die bedrijven/organisaties hebben doorgaans complexe bedrijfsmodellen en de NIS2-richtlijn heeft het toepassingsgebied niet alleen uitgebreid t.a.v. de verleende diensten, maar ook t.a.v. de netwerk- en informatiesystemen in scope. Daarbij is de duale aanpak van EU-maatregelen voor digitale diensten (cf. uitvoeringsverordening (EU) 2024/2690¹) enerzijds en nationale maatregelen voor overige diensten anderzijds niet helpend, te meer daar deze gedetailleerde maatregelen respectievelijk in oktober vorig jaar en eerder deze maand voor het eerst kenbaar zijn gemaakt.</p>		<p>Kies voor een progressieve implementatie en een ingroeiperiode bij de invulling van het toezicht op de Cbw, het Cbb en de MR, ook voor bedrijven/organisaties die reeds onder de Wbni vallen. Deze aanpak wordt bijvoorbeeld ook gehanteerd bij onze zuiderburen (The NIS2 Law CCB Safeonweb).</p>
<p>Bedrijven/organisaties met complexe bedrijfsmodellen maken zich (ook) zorgen over de lastendruk, omdat er tot op heden geen duidelijkheid is verstrekt over hoe omgegaan zal worden met hoofdbedrijven en diverse daaronder hangende afzonderlijke juridische entiteiten, actief in één of meerdere (sub)sectoren, maar doorgaans gebruik makend van dezelfde netwerk - en informatiesystemen.</p>		<p>Faciliteer dat het hoofdbedrijf zowel qua registratieplicht maar ook qua meldplicht namens verschillende juridische entiteiten kan optreden, zodat éézelfde incident bijvoorbeeld niet meerdere malen hoeft te worden gemeld.</p>
Artikel in concept Cbb	Commentaar	Suggestie
Art. 4	<p>Een entiteit kan zowel diensten verlenen die binnen scope van de EU-uitvoeringsverordening vallen als diensten die erbuiten vallen (maar wel binnen scope van de Cbw). Voor die diensten die buiten de scope van de EU-uitvoeringsverordening maar binnen de scope van de Cbw vallen, is er dus wel degelijk toepassing van artikelen 6 tot en met 16 en 24 (zoals ook verduidelijkt in de MvT). Vandaar het verzoek om dit in artikel 4 te verduidelijken.</p>	<p>Vul artikel 4 aan als volgt: "ten aanzien van de daarvoor gebruikte netwerk- en informatiesystemen".</p>
Art. 8.1	<p>Refererend aan punt 4 in de reactie van VNO-NCW en MKB-Nederland is dit een voorbeeld van het verzoek om de eisen / terminologie in het Cbb in lijn te brengen met die in de EU-uitvoeringsverordening. Immers, er is een bijna woordelijke overname van punt 3.1.1. van de EU-uitvoeringsverordening, met volgende nuances/toevoeging:</p> <ul style="list-style-type: none">- detecteren i.p.v. opsporen- beoordelen i.p.v. beheersen- leren komt niet voor in de EU-uitvoeringsverordening.	<p>Neem de terminologie van de EU-uitvoeringsverordening over of licht toe in de nota van toelichting. Schrap de uitbreiding naar leren.</p>

¹ Hierna "EU-uitvoeringsverordening".



Art. 8.2	Refererend aan punt 4 in de reactie van VNO-NCW en MKB-Nederland is dit een voorbeeld van het verzoek om de eisen in het Cbb in lijn te brengen met die uit de EU-uitvoeringsverordening. Immers, er is een bijna woordelijke overname van punt 3.2.1. van de EU-uitvoeringsverordening, met volgende uitbreiding: niet alleen incidenten, maar ook bijna-incidenten, cyberdreigingen en kwetsbaarheden.	Schrap de uitbreiding naar bijna-incidenten, cyberdreigingen en kwetsbaarheden.
Art. 9.2	Refererend aan punt 2 in de reactie van VNO-NCW en MKB-Nederland is dit een voorbeeld van het zetten van een nationale kop op Europese regelgeving. Dit komt ook niet terug in de EU-uitvoeringsverordening.	Laat aan bedrijven/organisaties over om te beoordelen of in het kader van bedrijfscontinuïteit het zinvol is om procedures vast te stellen voor het vervangen van hardware. Schrap "het vervangen van hardware".
Art. 9.3	Is hier bewust niet opgenomen - in tegenstelling tot andere artikelen - dat de verplichting zich ook uitstrekt tot andere binnen de entiteit werkzame personen?	Verduidelijk of dit een bewuste keuze is.
Art. 28.1	Het is niet duidelijk of een entiteit die bijvoorbeeld zowel essentiële als belangrijke diensten verleent, zich dubbel moet registreren.	Faciliteer – voor zover dat nog niet het geval is - dat een entiteit zich niet meerdere malen moet registreren. Dit zou kunnen verduidelijkt worden door sub a "en/of" te gebruiken. Hou hierbij ook rekening met groepen van entiteiten, waarvoor een basisregistratie op hoofdentiteit – met daarbinnen aanduiding van de verschillend juridische entiteiten in scope - een pragmatische invulling zou kunnen vormen.
Art. 28.3 sub a	Het is niet duidelijk of met soort iets anders wordt bedoeld dan sectoren en subsectoren, zoals bepaald in artikel 44.1 sub c Cbw.	Schrap indien hetzelfde wordt bedoeld of verduidelijk indien verschillend.
Art. 28.3 sub b	Groepsentiteiten maken vaak gebruik van dezelfde netwerk- en informatiesystemen en zouden zoals nu beschreven voor elke registratie alle domeinnamen moeten aanleveren.	Overweeg het faciliteren voor het hoofdbedrijf om de domeinnamen aan te leveren voor de verschillende groepsentiteiten in scope van de NIS2-regelgeving.



Concept nota van toelichting Cbb		
Algemeen commentaar nota van toelichting Cbb		Suggestie
De nota van toelichting gaat verder dan het <i>toelichten</i> van de verplichtingen uit het Cbb, onder andere door het bijkomend overnemen van maatregelen uit de EU-uitvoeringsverordening - dit scheidt onduidelijkheid over de te nemen maatregelen.		Neem de maatregelen enkel op in het Cbb en licht in de nota van toelichting bijvoorbeeld toe hoe deze zich verhouden tot de maatregelen voorzien in de EU-uitvoeringsverordening (in geval van verschillen).
Artikel in nota van toelichting Cbb	Commentaar	Suggestie
Art. 9, 5 ^e alinea	Er staat "essentiële entiteiten belangrijke entiteiten"	Toevoegen 'en'.
Art. 11, 3 ^e alinea	Refererend aan punt 4 in de reactie van VNO-NCW en MKB-Nederland is dit een voorbeeld van het verzoek om de eisen in het Cbb in lijn te brengen met die in de EU-uitvoeringsverordening. Immers, er is een bijna woordelijke overname van punt 6.2.1. van de EU-uitvoeringsverordening, met volgende toevoeging: inclusief onderhoud, beheer, beëindiging en vernietiging.	Schrap "onderhoud, beheer, beëindiging en vernietiging". Overweeg ook om de gehele verduidelijking weg te laten, dan wel op te nemen in het Cbb.
Art. 13, 2 ^e alinea	Refererend aan punt 4 in de reactie van VNO-NCW en MKB-Nederland is dit een voorbeeld van het verzoek om de terminologie in het Cbb in lijn te brengen met die in de EU-uitvoeringsverordening, omdat dit verwarring kan scheppen. De EU-uitvoeringsverordening spreekt van crypto-agility benadering, de nota van toelichting bij het Cbb van cryptografische behendigheid – wordt hiermee hetzelfde bedoeld?	Gebruik bewoordingen van de EU-uitvoeringsverordening of licht het verschil toe bij gebruik van andere bewoordingen.
Art. 24, 1 ^e alinea	Er is geen artikel 25, derde lid, Cbw. Wellicht wordt artikel 35 Cbw bedoeld?	Tekstuele correctie.



Concept MR		
Algemeen commentaar concept MR		Suggestie
Het samen lezen van het Cbb en de MR is niet evident, omdat in beide stukken maatregelen worden bepaald.		Overweeg om maatregelen uit de MR te schrappen, dan wel toe te voegen aan het Cbb. Indien toch deze duale aanpak behouden blijft, suggestie om een geconsolideerde versie van regelgeving + toelichting aan te leveren.
De toelichting gaat verder dan het <i>toelichten</i> van de verplichtingen uit het MR, onder andere door het bijkomend overnemen van maatregelen uit de EU-uitvoeringsverordening - dit schept onduidelijkheid over de te nemen maatregelen.		Neem de maatregelen enkel op in de MR (of – beter nog - het Cbb) en licht in de toelichting bijvoorbeeld toe hoe deze zich verhouden tot de maatregelen voorzien in de EU-uitvoeringsverordening (in geval van verschillen).
Artikel in concept MR	Commentaar	Suggestie
Art. 2	De uitsluiting van overheidsinstanties is zeer onwenselijk voor sectoren en ketens waarin overheidsorganisaties een belangrijke of zelfs cruciale rol in vervullen.	Zorg voor gelijkvormigheid in de treffen maatregelen voor overheidsorganisaties deelnemend in deze sectoren en ketens, zodat er een gelijkwaardig beveiligingsniveau wordt bereikt in de keten en samengewerkt kan worden om dit niveau te bereiken.
Art. 5.1	Refererend aan punt 4 in de reactie van VNO-NCW en MKB-Nederland is dit een voorbeeld van het verzoek om de eisen in de MR in lijn te brengen met die in de EU-uitvoeringsverordening. Immers, er is een gedeeltelijke overname van punt 4.1.2 van de EU-uitvoeringsverordening, met die nuance dat punt e (herstelplannen voor activiteiten) in de EU-uitvoeringsverordening beperkt is tot herstelplannen voor specifieke activiteiten.	Neem de nuance uit punt e van de EU-uitvoeringsverordening over.
Art. 5.2	Refererend aan punt 4 in de reactie van VNO-NCW en MKB-Nederland is dit een voorbeeld van het verzoek om de eisen in de MR in lijn te brengen met die in de EU-uitvoeringsverordening. Immers, er is een gedeeltelijke overname van punt 4.2.2 van de EU-uitvoeringsverordening, maar de EU-uitvoeringsverordening voorziet niet dat moet worden opgenomen: - gegevens waarvan back-ups worden gemaakt; - herstelpunten; - waarborgen van integriteit, vertrouwelijkheid en beschikbaarheid van back-ups.	Neem niet meer verplichtingen op dan de EU-uitvoeringsverordening.



Art. 10	Refererend aan punt 4 in de reactie van VNO-NCW en MKB-Nederland is dit een voorbeeld van het verzoek om in de MR niet meer verplichtingen op te nemen dan in de EU-uitvoeringsverordening – artikel 10 gaat immers verder dan punt 12.4 van de EU-uitvoeringsverordening. Daarenboven gaat het artikel zoals thans geformuleerd voorbij aan de risico-gebaseerde aanpak, want niet voor alle netwerk- en informatiesystemen zal informatie over rechtstreekse leveranciers of dienstverleners relevant zijn – zie in dat verband bijvoorbeeld de toelichting bij art. 10 Cbb.	Neem niet meer verplichtingen op dan de EU-uitvoeringsverordening en laat ruimte voor een risico-gebaseerde aanpak.
Artikel in toelichting concept MR	Commentaar	Suggestie
Art. 5, 2 ^e alinea	Er wordt in de toelichting een verdere uitwerking gegeven aan de verplichting op het vlak van bedrijfscontinuïteitplan door redundantie nader uit te werken.	Laat de invulling over aan bedrijven/organisaties of neem de te nemen maatregelen op in de MR (of – beter nog - het Cbb).
Art. 5, 3 ^e alinea	Er wordt in de toelichting een verdere uitwerking gegeven aan de verplichting tot het vaststellen van back-upplannen, met name door op te nemen dat de relevante entiteiten, waar mogelijk, periodiek het terugzetten van back-ups dienen testen.	Laat de invulling over aan bedrijven/organisaties of neem de te nemen maatregelen op in de MR (of – beter nog - het Cbb).
Art. 5, 3 ^e alinea	Er wordt in de toelichting een verdere uitwerking gegeven aan de verplichting tot het waarborgen van integriteit, vertrouwelijkheid en beschikbaarheid van back-ups, met name door op te nemen dat dit ook ziet op de doorlopende monitoring ervan.	Laat de invulling over aan bedrijven/organisaties of neem op in artikel 5.2.d van de MR (of – beter nog - het Cbb).